

Jordanian ja Pyhän Maan

evankelis-luterilainen kirkko (ELCJHL)

PO Box 14076, Muristan Road • Jerusalem, Israel 91140 • +972-2-626-6800

Punaisen Ristin kansainväliselle komitealle ja YK:lle

Porissa 15. heinäkuuta 2009

Sovinto Lähi-idässä

Piispa Munib A. Younan

administration@elcjh.org

Rakkaat ystävät!

On suuri ilo saada puhua teille tänään. Saattaa tuntua oudolta, että joku maailman rauhattomimpiin kuuluvalta alueelta tulee puhumaan teille sovinnosta. Mutta siellä missä on levotonta, siellä on aina mahdollisuus sovintoon. Minun on sanottava, että olen tyytyväinen Lähi-idän uskonnollisten johtajien keskinäiseen yhteistyöhön. Siinä on meidän antimme maailmalle, vaikka meitä on vähän ja meiltä puuttuu valtaa.

Olen Jordanian ja Pyhän Maan evankelis-luterilaisen kirkon piispa. Käytän runsaasti aikaa työhön Israelin ja Palestiinan muslimi- ja juutalaisyhteisöjen johtajien kanssa. Olen täällä kertoakseni teille kristillisen kirkon roolista rauhantyössä maassa, jota kutsutaan pyhäksi.

Haluun korostaa, ettei kotimaassani ole kyse uskonnollisesta riidasta, vaan poliittisesta. Siellä kiistellään maasta. Toiset puhuisivat mielellään uskonnollisesta ongelmasta lietsoakseen pelkoa, mutta historiasta tiedämme, miten traagisia uskonsodat voivat olla. Niinpä asetan sanani tarkasti, kun puhun israelilais-palestiinalaisesta konfliktista.

Ja vaikka ongelma on poliittinen, sen ratkaiseminen ei ole vain poliitikkojen asia. Me uskonnolliset johtajat uskomme vakaasti, että uskonto voi olla tärkeä ääni oikeudenmukaisuuden, rinnakkaiselon ja sovinnon puolesta Lähi-idässä. Uskonnolliset johtajat eivät voi saada aikaan rauhaa Lähi-itään, mutta oikea rauha ei voi siellä toteutua ilman Israelin ja Palestiinan uskonnollisia johtajia.

Poliittinen ratkaisukaan ei johda automaattisesti rauhaan. Kansojemme pitää osata elää toistensa kanssa. Tässä on tehtävä, johon Lähi-idän uskonnolliset johtajat on kutsuttu: tekemään työtä tänään huomisen rauhan puolesta.

Me palestiinalaiskristityt uskomme, että tämä sovinnon rakentaminen on uskonperintömme ydintä. Sitä Jeesuskin – Jumala ihmiseksi tullessaan – teki julkisen toimintansa aikana muinaisessa Israelissa. Ja saman tehtävän Hän antoi meille palatessaan Jumalan luo.

Ennen kuin kerron teille lisää sovintotyöstä, jota Israelissa ja Palestiinassa parhaillaan tehdään, haluaisin esittää oman näkemykseni aidon sovinnon aineksista ja merkeistä, jotka kiteytän neljään kohtaan:

1. **Aito sovinto voi kasvaa vain totuudellisuudessa.** Pelko, painostus, rasismi, väkivalta, terrorismi, miehitys ja viha ovat haavoittaneet ja lamaannuttaneet nykypäivän ihmisiä syvältä. Eheyttäminen on aloitettava puhumalla totta, murtamalla hiljaisuus, joka kätkee haavoittuvien ja loukattujen kärsimykset. Vain sellainen alku tekee mahdolliseksi eheytyksen, johon kuuluu oikeudenmukaisuus ja anteeksianto. Sovinnon siemenet voivat juurtua vain silloin, kun totuuden valo paljastaa valheet, joilla on aiheutettu kärsimystä viattomille ihmisille.

Kuinka monta sotaa ja kiistaa on viime vuosina perusteltu ideologian tai ahtaan puoluepolitiikan vuoksi, muka turvallisuudesta huolehtien, tai käyttämällä lopunajan näkyjä ja pyhiä kirjoituksia

oikeuttamaan tappamista ja valloittamista? Mikään näistä ei perustu totuuteen. Kristittynä uskon, että totuus on Jumalasta. Totuus vapauttaa, ei kuormita. Poliitikkojen ja hallitusten pitää vapautua ja vapauttaa kansansa kertomalla heille totuus. Lähi-idän konfliktit osoittavat meille, kuinka sairaat aatteet, valheet ja propaganda voivat demonisoida ja aikaansaada vihaa. Syntyy väkivallan ja tuhoavan ääri liikkeen kierre. Rikkinäisten yhteiskuntiemme eheytyksen ja kiistojemme lopettamisen on perustuttava totuuden kertomiseen, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja kansainväliseen lakiin.

Tästä herää tietysti kysymys: kenen totuus? Israelilaisilla ja palestiinalaisilla on kummallakin oma historiansa. Kummatkaan meistä eivät hevin luovu omista muistoistaan; ne ovat osa identiteettiämme. Emme kuitenkaan saa juuttua niin kiinni omiin kivun ja kärsimyksen kertomuksiimme, ettemme voi tai tahdo ymmärtää toisen kärsimystä ja tuskaa. Meidän on opittava vastaanottamaan toisenkin osapuolen totuus. On paljon helpompi arvostaa toisten historiaa, kun he arvostavat omaamme. Toinen toisensa historian tunnustaminen, vaikka sitä katsotaan erilaisten lasien läpi, luo pohjaa keskinäiselle kunnioitukselle. Tämä kuitenkin vaatii ihmisiä tajuamaan, että ehdoton jako ”meihin” ja ”heihin”, ”hyviin” ja ”pahoihin” on perin pohjin väärä. On opittava näkemään oman menneisyyden virheet.

Edesmennyt paavi Johannes Paavali II (toinen) antoi maailmalle kauniin esimerkin, kun hän tunnusti juutalaisvainoihin historian kuluessa osallistuneiden kirkon jäsenten synnit. Kansakuntien, poliitikkojen, hallitusten ja uskonnollisten johtajien pitäisi ottaa oppia hänestä ja toimia yhtä rohkeasti. Palestiinalaisten ja israelilaisten on suhtauduttava rehellisesti meitä jakavaan vihaan ja epäoikeudenmukaisuuteen. Meidän on nähtävä rehellisesti sekä Palestiinan kansalle tehty vääräys että Israelin kansalle aiheutettu pelko. On tullut aika kuulla kummankin totuus, sillä se on olennaista eheytykselle ja sovinnolle.

2. Sovinto rakentuu oikeudenmukaisuudelle, ja oikeudenmukaisuuden hedelmä on rauha.

Yhä useammat israelilaiset ymmärtävät, että epäoikeudenmukaisen tilanteen tunnustaminen on molempien kansojen etu. Kokonaista kansaa ei voi vangita ja rangaista joidenkin yksilöiden tekojen takia ja kutsua sitä oikeudeksi, kun kyseessä on todella kollektiivinen rangaistus.

Keskelle kyläyhteisöjä ja maita ei voi rakentaa muuria, joka erottaa perheet toisistaan, ja odottaa muurin tuovan turvallisuutta. Toisen maata ei voi vallata yli neljäksikymmeneksi vuodeksi kärsimättä pelon ja ihmisarvon alentamisen seurauksista.

Vanhojen heprealaisten profeettojen tehtävänä oli pyrkiä oikeudenmukaiseen rauhaan. Tekstit, joita juutalaiset, muslimit ja kristityt yhtä lailla pitävät suuressa arvossa, kutsuvat toteuttamaan oikeutta. Profeetta Miika julisti: ”Vain tätä Herra sinulta odottaa: tee sitä, mikä on oikein, osoita rakkautta ja hyvyttä ja vaella valvoen, Jumalaasi kuunnellen.” (Miika 6:8) Ja psalmikirjoittaja vakuuttaa: ”Laupeus ja uskollisuus kohtaavat, oikeus ja rauha suutelevat toisiaan.” (PS. 85:11)

Palestiinalaiset kristityt uskovat, että Jumala kutsuu meitä yhä puhumaan rohkeasti ja totuudellisesti oikeudenmukaisen rauhan ja kaikkien osapuolten eheytyksen puolesta. Me uskomme edelleen, että oikeus voi toteutua näin määriteltynä:

- Kaksi valtiota elää rinnakkain rauhassa, rajoina vuoden 1967 rajat. Palestiinalaisvaltio on mahdollinen toteuttaa ja välttämätön.
- Yhteinen Jerusalem, jossa kaikkiin pyhiin paikkoihin pääsee vapaasti

Elävä toivon merkki on, että Jerusalemin kysymys ei kosketa vain meitä siellä asuvia vaan koko kristikuntaa. Rakkautemme pyhään kaupunkiin on tärkeä osa yhteistä identiteettiämme.

Näkynämme on yhteinen tulevaisuus kaikille yhteisessä kaupungissa. Torjumme minkä tahansa uskonnon vaatimukset muut pois sulkevasta pääsystä Jerusalemiin. Jokaisella täytyy olla oma identiteettinsä ja vapaa pääsy pyhille paikoilleen. Tämä on mahdollista vain, jos kaupunki jaetaan yhteisesti Jumalan tarkoittamalla tavalla.

Jerusalemin kristillisten kirkkojen patriarkat ja johtajat ovat tunnustaneet, että Jerusalemin täytyy olla yhteinen kolmelle uskontokunnalle – juutalaisille, kristityille ja muslimeille – ja kahdelle kansalle: israelilaisille ja palestiinalaisille. Kaupungin on oltava sekä Israelin että tulevan palestiinalaisvaltion pääkaupunki. Lokakuussa 2006 patriarkat ja kirkonjohtajat julkaisivat lausunnon Jerusalemin asemasta. Siinä luetellaan kolme seikkaa, joita he pitivät välttämättöminä kestäväälle rauhalle Jerusalemissa:

- Ihmisoikeuksiin kuuluva uskonnon ja omantunnon vapaus kaikille, sekä yksilöille että uskonnollisille yhteisöille
- Kansainvälisten säännösten mukainen tasa-arvo lain edessä kaikille kaupungin asukkaille
- Omistus-, hallinta- ja jumalanpalvelusoikeuksien säilyminen niissä paikoissa, jotka eri kirkkokunnat ovat historian kuluessa hankkineet, tulisi säilyä samoilla yhteisöillä. Nämä oikeudet, jotka on jo suojattu ”status quo” -sopimuksessa, pitäisi tunnustaa ja niitä tulisi kunnioittaa.

- Kristittyjen pyhät paikat kaupungissa, missä tahansa ne sijaitsevat, on pidettävä alueellisesti yhdessä, olipa ratkaisu millainen tahansa.
- Poliittinen ratkaisu palestiinalaisten oikeudesta palata kotimaahansa
- Siirtokuntien rakentaminen lopetettava
- Luennonvarojen kohtuudenmukainen jako
- Alueellinen yhteistyö Lähi-idässä:

Meidän on opittava Euroopan läksy: Viisisataa vuotta sotia ja ongelmia koettuaan he kehittivät Euroopan Unionin, johon on liittynyt 27 eurooppalaista kansallisvaltiota. Miksemme ota oppia eurooppalaisista ja kehitä jonkinlaista Lähi-idän unionia? Se olisi siunaukseksi koko Lähi-idälle. Sellaisen voisi tietenkin käynnistää vasta sitten, kun oikeus vallitsee sekä Israelissa että Palestiinassa.

Me uskomme, että se on mahdollista. Israelilla ja Palestiinalla on symbioottinen suhde. Israelin turvallisuus riippuu palestiinalaisten vapaudesta ja oikeudesta. Palestiinalaisten vapaus ja oikeus taas riippuvat Israelin turvallisuudesta. Tällä kaavalla tavoitellaan aitoa rauhaa ja eheyttä molemmille kansoille, mutta samalla se sallii kummankin kansan elää omissa elinkelpoisissa valtioissaan, noudattaen kansainvälisiä standardeja oikeudesta, tasa-arvosta ja resurssien kohtuudenmukaisesta jakamisesta. Tämän tunnustaminen on avain oikeudenmukaiseen rauhaan ja sovintoon tässä maassa. Yritän jatkuvasti saada israelilaiset näkemään, että oikeudenmukaisuus on olennaisen tärkeä kummankin kansan hengissä pysymiselle. Kuten entinen Israelin parlamentin Knessetin puhemies **Avraham Burg** sanoi, ”Israel ei jää eloon ilman oikeudenmukaisuutta.” Lisäisin tähän: ”Eivät palestiinalaisetkaan pysy hengissä ilman oikeudenmukaisuutta.”

Rauha voi tulla vasta sitten, kun meillä on johtajat, jotka tahtovat toimia eivätkä vain puhua oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta. Siksi löysimme paljon toivon aineksia Yhdysvaltain presidentin **Barack Obaman** hiljattain Kairossa pitämästä puheesta. Mutta uskomme myös, ettei sellainen visio tarvitse enempää prosesseja. Täytäntöönpanoa se tarvitsee, ja rukoilemme, että Jumala avaisi Lähi-idän ja maailman nykyisten poliitikkojen sydämet karismaattisuuteen, uskaltamaan tehdä päätöksiä, uskaltamaan toteuttaa niitä. Mutta jos kirkko ja omantunnon ihmiset vaikenivat tai pysyvät välinpitämättöminä, niin pelkään, että jommankumman puolen ääriiliikkeiden kannattajat pystyvät pitämään oikeutta ja rauhaa panttivankina Lähi-idässä.

Siispä rohkaisen omaa kansaani, palestiinalaisia, noudattamaan väkivallattomuuden strategiaa, noudattamaan lakia, tekemään työtä erimielisyyksien vähentämiseksi ja liittymään yhteiseen

poliittiseen strategiaan, jotta saisimme aikaan oikeudenmukaisen ratkaisun oman demokraattisen, elinkelpoisen, nykyaikaisen kansalaisyhteiskunnan muodossa. Sillä me uskomme, että palestiinalaisten erimielisyydet vain viivyttävät oikeutta maassamme. Sen vuoksi olen kutsunut poliittisia ryhmiämme pyrkimään yhteen yhteiseen poliittiseen ohjelmaan, joka lopettaa miehityksen ja tekee oikeuden toteutumisen mahdolliseksi.

3. **Meidän pitää olla valmiita antamaan anteeksi, jotta todellinen sovinto syntyisi.**

Edesmennyt paavi Johannes Paavali II sanoi hyvin: ”Ei rauhaa ilman oikeutta eikä oikeutta ilman anteeksiantoa.” Mutta voivatko palestiinalaiset antaa anteeksi israelilaisille? Entä israelilaiset palestiinalaisille? **Martin Luther King Jr.** Sanoi: ”Meidän on kehitettävä ja ylläpidettävä kykyä antaa anteeksi. Hänellä, jolta puuttuu voima antaa anteeksi, ei ole voimaa rakastaa.”

Anteeksi antaminen ei tarkoita toisen jättämistä vaille huomiota, vaan eheyttämistä ja häiriintyneiden suhteiden korjaamista. Anteeksianto ei tarkoita oikeudenmukaisuuden kieltämistä eikä luopumista laillisista oikeuksista, vaan toisten oikeuksien pitämistä omien veroisina. Anteeksianto ei tarkoita unohtamista, vaan oppimista elämään menneisyyden kanssa ja yhteisen muistin luomista toisen kanssa. Yhteinen näky oikeudenmukaisuudesta syntyy vain anteeksi antamalla. Edesmennyt arkkipiispa **William Temple** stotesii: ”Oikeudenmukaisuus on ensimmäinen rakkauden ilmaus, joka täytyy tyydyttää, ennen kuin sen muut ylemmät muodot voivat oikeutetusti löytää sijansa.”

Kehotan aina israelilaisia näkemään Jumalan palestiinalaisissa ja palestiinalaisia näkemään Jumalan israelilaisissa. Kehotan molempia hyväksymään toisensa ihmisinä, kaikkine kipuineen ja kärsimyksineen. Jos niin teemme anteeksiantamuksen hengessä ja tunnustamme toistemme ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet, uskonnolliset, kansalliset ja poliittiset oikeudet, niin vain silloin pyhästä maasta voi tulla luvattu maa, jossa maitoa ja hunajaa riittää sekä palestiinalaisille että israelilaisille.

Nyt kerron teille muutamista sovintopyrkimyksistä Israelissa / Palestiinassa.

4. **Uskonnon on oltava oikeudenmukaisuuden, rauhan, sovinnon ja anteeksiannon käyttövoimana Lähi-idässä.**

4.1. Vuonna 2007 allekirjoitti 138 eri islamilaisiin koulukuntiin kuuluvaa uskonoppinutta asiakirjan nimeltä ”*A Common Word between Us and You*” (Yhteinen sana meidän ja teidän välillä.”

Dokumentissa todettiin, että kristinusko ja islam perustuvat kumpikin yhteisiin arvoihin Jumalan rakkaudesta ja lähimmäisenrakkaudesta. Tämä oli vastaus paavi Benedictuksen Regensburgissa pitämään luentoan, jossa hän puhui väheksyvään sävyyn Muhammadista ja islamista. Mielestäni tuon dokumentin lähestymistapa osoittaa tervettä suuntausta uskontodialogissa ja uskontojen välisissä suhteissa. Opillisten erojen ja uskontojen vertailun sijasta uskonnolliset johtajat nostavat esiin yhteisiä positiivisia arvoja, kuten rauha, oikeudenmukaisuus, anteeksianto ja sovinto. Tässä puheenvuorossa, jota sanoisin dialogiksi elämän puolesta, on tärkeää, että kukin uskonto puhuu omille kannattajilleen ja pyrkii määrittelemään itse itsensä tulematta toisen leimaamaksi. Tämä edistää myös kunkin uskonnon sisäistä vuoropuhelua, sillä uskonnoilla on monet kasvot ja pelkään, että ääriliikkeiden äänet voimistuvat ja yrittävät väittää olevansa uskontojensa ”oikeita ääniä”.

Me maltilliset kristittyjen, juutalaisten ja muslimien johtajat Lähi-idässä teemme tiivistä yhteistyötä korottaessamme äänemme ääriliikkeiden nykyistä nousua vastaan. Olemme olleet yhtä mieltä tohtori **Charles Kimballin** kanssa (sitaatti teoksesta ”When Religion Becomes Evil”, vapaasti suomennettuna):

”Sanokoot uskonnolliset ihmiset mitä hyvänsä rakkaudestaan Jumalaan tai uskontonsa saamista tehtävistä, kun heidän käytöksensä toisia kohtaan on väkivaltaista ja tuhoavaa, kun se aiheuttaa kärsimystä lähimmäisille. Voit olla varma, että uskonto on silloin korruptoitunut ja kaipaa kipeästi uudistusta.”

Minusta on kiinnostavaa, että ihmiset, jotka sanovat olevansa fundamentalisteja – missä tahansa uskonossa -, ovat usein hylänneet kaikista tärkeimmän perustan: ”Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistä niin kuin itseäsi.”

Kaikki ihmiset ja kansat ovat yhtä lailla Jumalan luomia ja ansaitsevat samat ihmisoikeudet ja saman ihmisarvon. Uskontojen välinen vuoropuhelu kutsukoon meitä kaikkia näkemään Jumalan toinen toisessamme ja ymmärtämään toisia sellaisina kuin he toivovat tulevansa ymmärretyiksi. Kun käsitämme Jumalan tarkoittaneen, että kaikki ovat täydesti ihmisiä kaikkine kulttuurieroineenkin, tulemme entistä avoimemmiksi toisia kohtaan ja uskonto voi olla tuomassa meitä yhteen, sen sijaan että tuomitsemme toisiamme eroavuuksien vuoksi. Uskomme opettaa meitä hyväksymään toisen ihmisyyden ja vahvistamaan sitä ja samoin tunnistamaan toistemme ihmisoikeudet ja vahvistamaan niitä.

Kuka muu puhuu myötätunnosta ja vaikeista valinnoista, jotka johtaisivat oikeudenmukaisuuteen ainoana tienä todelliseen rauhaan ja sovintoon? Minua huolestuttaa, että vallitseva kaupallinen kulttuuri, maallistuminen ja militarismi ovat riisuneet maailmastamme yhteisöllisiä arvoja ja korvanneet ne ahtaalla oman edun tavoittelulla, mihin päästään turvautumalla väkivaltaan. Vallanpitäjille on tullut tavaksi hyökätä kaikkia niitä vastaan, joiden he katsovat uhkaavan heitä. Dialogi elämän puolesta pohjautuu siihen, mikä antaa elämää, ei siihen, mikä tuhoaa sitä.

Sen täytyy perustua väkivallattomuuteen, ja uskonnollisten johtajien pitää uskaltaa haastaa ne omat uskonnollisten ryhmiensä johtajat, jotka yllyttävät väkivaltaan, ihmisarvon loukkauksiin ja vihaan. Ääriliikkeiden nykyinen kasvu on hälyttävää mutta ei yllättävää, kun kerran nykyinen maailmanpolitiikka on luomassa juuri sellaista ympäristöä, jossa nämä ääriaineokset viihtyvät. Maailma kaipaa kipeästi erilaista näkyä ja innostavaa johtajuutta muuttamaan yhä väkivaltaisemman, ääri-ilmiöille alttiin ja militarisoidun maailman maailmanlaajuisesti yhteiseksi, jossa tehdään työtä pikemminkin toistemme hyväksi kuin toisiamme vastaan.

2. Viesti Ammanista

Syksyllä 2004 Hänen Kuninkaallinen Korkeutensa Kuningas Abdullah II aloitti Ammanin sanoman Lähi-idän muslimijohtajien kanssa pyrkiäkseen islamin sisällä juuri tähän. Ammanin viesti vakuuttaa, että islam on maltillinen, rauhaa ja oikeudenmukaisuutta puolustava voima ja että maltillisten muslimien pitää vaatia se takaisin niiltä ääriliikkeiden kannattajilta, jotka perustelevat väkivaltaa ja fanatismia uskonnolla:

”Uskonnollisista ja moraalisisista syistä me sanoudumme irti nykyisestä terrorismista, johon liittyy laittomia tapoja, mistä ne lienevätkin kotoisin: hyökätään rauhallisten siviilien kimppuun, surmataan vankeja ja haavoittuneita, tuhotaan rakennuksia ja rosvotaan kaupungeja. Tällaiset despoottiset hyökkäykset ihmiselämää vastaan rikkovat Jumalan lakia; niistä me sanoudumme irti. Niin kuin Koraanissa sanotaan:

”Surmata ette saa sitä elämää, jonka Jumala on määrännyt loukkaamattomaksi, paitsi lain nojalla.” (Al Anaam, Karjan suura, 151)

Ei kukaan ihminen, jonka sydän on täynnä valoa, voi kuulua ääriryhmään. Me tuomitsemme kampanjan, joka antaa islamista kuvan uskontona, jossa rohkaistaan väkivaltaan ja rakenteelliseen terrorismiin.

3. Sopimus Lähi-idän kristittyjen ja muslimien rinnakkaiselon edistämisestä

Viime vuosina täällä velloneen sarjakuvakriisin jälkivaikutuksena Norjan kirkko ja *Jordanian Interfaith Coexistence Research Center* (Uskontojen rinnakkaiselon tutkimiskeskus Jordaniassa, JICRC) kutsuivat yhdessä kristillisten kirkkojen ja muslimiyhteisöjen johtajia kaikkialta Lähi-idästä allekirjoittamaan vastaavanlaisen asiakirjan tammikuussa 2008.

Me uskomme, että Jumala on antanut yhteiseksi tehtäväksemme rakentaa yhteiskuntia, joissa vallitsee vapaus ja joissa kunnioitetaan toisten ihmisoikeuksia ja ihmisarvoa. Tänä vaikeana aikana me, jotka uskomme yhteen Pyhään Jumalaan ja kannamme rinnakkaiselon perintöä tällä seudulla, sitoudumme yhdessä rakentamaan yhteiskuntaamme hoitaen sitä niin, että syntyy kestävä ja laajapohjainen rauha, oikeudenmukaisuus tällä alueellamme ja kautta maailman.

Tämän saavuttamiseksi me sitoudumme kannattamaan seuraavia periaatteita:

- ***Kunnioitus kaikkia uskontoja kohtaan sekä uskonnon ja opin vapaus***
- ***Kunnioitus kaikkien uskontojen profeettoja ja pyhiä kirjoituksia kohtaan***
- ***Kunnioitus kaikkia pyhiä paikkoja kohtaan, turvallisuus ja vapaa pääsy niihin***
- ***Vastuullinen ilmaisuvapaus, joka ei loukkaa toisen uskoa eikä uskonnollisia tunteita***
- ***Vuoropuhelun aloittaminen ja jatkuva keskinäinen yhteistyö oikeudenmukaisuuden, rauhan, kehityksen ja ihmisarvon aikaansaamiseksi kaikille***

4. Uskonnollisten instituutioiden neuvosto Pyhällä maalla

Kolmentoista paikallisseurakuntien johtajaa, juutalainen päänäkö ja islamilaisen oikeusistuimen päätuomari perustivat Jerusalemissa yhteisen neuvoston, **Council of Religious Institutions in the Holy Land**. Tarkoituksena on käydä keskustelua tärkeistä uskon ja elämän kysymyksistä ja puuttua mahdollisuuksien mukaan paikan päällä välittäjinä mahdollisiin ongelmiin.

Syksyllä 2007 meidät kutsuttiin Washingtoniin Annapoliksena rauhanprosessin edellä keskustelemaan siitä, mitä me teemme ja sanomaan, että elleivät uskonnolliset johtajat ole osallisina rauhanprosessissa, se tekee itsensä tyhjäksi ja on tuomittu epäonnistumaan. Julkaisimme yhteisen lausunnon, jossa päänäkö myönsivät palestiinalaisten tarpeen vapautua miehityksestä, ja kirkkojen edustajat ja muslimit tunnustivat Israelilaisten tarpeen saada elää turvassa.

Neuvoston tähänastisista saavutuksista mainittakoon:

1. Olemme rakentaneet kuuman linjan seurataksemme, mitä uskonnot sanovat toisistaan, ja tarkkailemme aktiivisesti kaikkia papiston, imaamien ja rabbien halventavia huomautuksia toisista uskonnoista. Olemme pestanneet palestiinalaisen tietotoimiston Ramallahissa ja toisen yhtiön Tel Avivissa tarkkailemaan päivittäin toisia loukkaavia lausuntoja. Surullista kyllä, tulokset ovat hävettäviä. Olemme havainneet, ettei mikään uskonto ole vapaa vihamielisestä opetuksesta.
2. Yksi lähivuosien tärkeimmistä päämääristämme on saada aikaan kaikille Israelin ja Palestiinan kouluille yhteinen suvaitsevaisuuden oppimäärä. Teemme yhteistyötä koulujen ja tässä prosessissa jo mukana olevien kanssa. On tärkeää, että kansamme kuulevat meiltä ääniä, jotka vastustavat valtoimenaan riehuvaa uskonnollista fanatismia, ja vastapainoksi uskon siihen, että uskontojen perustana ovat yhteiset rauhaa, sovintoa, oikeudenmukaisuutta ja lähimmäisenrakkautta korostavat arvot.

Sanoin Yhdysvaltain silloiselle ulkoministerille **Condoleza Ricelle**: ”Ääri liikettä vastaan ei voi taistella asein. Sen voi voittaa vain koulutuksen ja uskontojen vuoropuhelun keinoin.”

Me Jordanin ja Pyhän maan evankelis-luterilaisessa kirkossa uskomme, että koulutus – kristittyjen, juutalaisten ja muslimien – on avain suvaitsevaisuuden ja rinnakkaiselon rakentamiseen. Neljässä koulussamme ja neljässä muussa koulutusohjelmassamme 45 prosenttia opiskelijoista on muslimeja. Emme yritä käännättää lapsia, vaan kasvattaa heitä elämään rauhassa toisten kanssa toinen toistaan kunnioittaen, jotta he oppisivat ymmärtämään toista sellaisena kuin tämä toivoo itsensä ymmärrettävän. Valmistamme tulevia johtajia, niin muslimeja kuin kristittyjä, rakentamaan yhdessä modernia, demokraattista kansalaisyhteiskuntaa.

3. Keskustelemme Jerusalemin merkityksestä kaikkien kolmen uskonnon hengellisenä kotina. Me neuvoston jäsenet tahdomme vakuuttaa, että uskonto on johtava voima tiellä oikeudenmukaisuuteen, sovintoon ja rinnakkaiseloon Lähi-idässä. Samalla me kuitenkin haluamme aloittaa sovintoprosessin nyt. Sillä rauhaa ei saavuteta poliitikkojen allekirjoittamilla sopimuksilla. Se saavutetaan sovinnonteolla ruohonjuuritasolla, ja siihen uskonto kykenee.

Toivon hartaasti, että lapseni ja lapsenlapseni elävät jonakin päivänä sovussa ja vierekkäin israelilaisten naapuriensa kanssa kaikessa rauhassa ja sovussa. Niin kuin näistä kertomistani uskontojen yhteisistä pyrkimyksistä näette, kotimaani uskontokuntien johtajat – juutalaiset, muslimit ja kristityt – jakavat tämän toivon ja tärkeän tehtävän: Toivomme, että vihamielisyys

muuttuu yhteenkuuluvuudeksi, miehitys vapaudeksi, epäoikeudenmukaisuus ja kosto keskinäiseksi luottamukseksi, yö päiväksi.

Juutalainen *midrash* (kommentaari), kertoo rabbista, joka kysyi oppilailtaan, mistä tietää että yö on mennyt ja aamu koittanut. Muuan oppilas vastasi: ”Siitä, kun aamun ensimmäisten säteiden valossa voit erottaa koiran lampaasta.” ”Ei”, sanoi rabbi. Toinen ehdotti: ”Silloin kun erotamme oliivipuun viikunapuusta.” ”Ei”, sanoi rabbi. ”No milloinka me sitten tiedämme, että yö on mennyt?” opiskelijat ihmettelivät. Rabbi vastasi: ”Silloin tiedämme yön päättyneen, kun voimme katsoa toista silmiin ja tunnistaa veljemme tai sisaremme. Silloin todella yö on mennyt ja uusi päivä koittanut.”

Sisaret ja veljet, kun olemme yhdessä rauhan asialla, seisomme uuden aamunkoiton valossa. Jatkamme työtä oikeudenmukaisuuden puolesta, kunnes sovinnon aamu koittaa Palestiinaan ja Israeliin.

Jumala teitä siunatkoon!

(Suomennos englannin kielestä: Liisa Hovila-Helminen)